Ballet Contemporani de Barcelona

Descripción

Oasi al desert 1976-1979

A finals de l'any 1976, es va produir una escissió de la majoria de ballarins i tècnics que estaven treballant en aquell moment al Ballet Contemporani de Barcelona que havia fundat Ramon Solé l'any 1975. El clima que s'estava vivint a Catalunya en aquella època de canvi va propiciar que les coses es desenvolupessin d'una forma natural. El grup de joves es va organitzar en un col•lectiu. Els animava la idea d'explorar noves tècniques i noves fórmules expressives. Compartien l'entusiasme i la voluntat de sintonitzar amb la dansa contemporània, una disciplina que ja tenia carta de naturalitat en altres latituds. Va néixer així el Ballet Contemporani de Barcelona Col•lectiu, com una mena d'oasi enmig del desert. Van començar a treballar a les aules de l'Institut del Teatre on tot just alguns d'ells acabaven de completar els estudis. Després de nou mesos de gestació fructífera, van estrenar el primer programa, una sèrie de coreografies curtes, a l'Antiga Capella de l'Hospital de la Santa Creu. La bona acollida inicial els va facilitar la possibilitat de presentar-se, més endavant, davant d'altres públics de la resta de Catalunya. Van ser pioners en la forma d'estructurar-se i en la manera d'entendre la dansa. Volien arribar a la gent i per acostar-s'hi no els importava ballar en escenaris improvisats enmig del carrer. Anselm J. Garcia, Dinora Valdivia i Amèlia Boluda destacaren com a primer nucli motor de l'experiència, però hi havia molts col•laboradors, estables o esporàdics. Alguns més endavant han tingut trajectòries significatives, com Àngels Margarit, Juan Carlos García, Sandi Gorostidi, Álvaro de la Peña, Toni Mira, Bebeto Cidra i Francesc Bravo, entre altres. Tenien temps per a tot, per ballar i per fer classes de dansa. Però, sobretot, per continuar rebent una formació completa i paral•lela. Bárbara Kasprowicz els impartia tècniques clàssiques i Gilberto Ruiz-Lang els preparava per a dansa contemporània. L'any 1979 van presentar-se al Palau de la Música i al Teatre Grec. L'èxit d'aquestes actuacions els va obrir les portes de la primera gira per l'Estat espanyol. Aprenien i s'equivocaven damunt dels escenaris; era la manera, de començar a conèixer «l'ofici». Estimulats per les bones crítiques locals, els membres de la companyia es van plantejar una doble exigència: volien treballar sota la direcció de coreògrafs experimentats i volien contrastar el seu treball amb el que es feia a Europa, integrant-se en els circuits professionals. El 1980 van travessar les fronteres per primer cop. Van anar a París per presentar-se al prestigiós concurs de Bagnolet i hi van debutar amb èxit. Passacaglia, de Gilberto Ruiz-Lang, guanyà el segon premi en l'apartat de coreografies i Maria Rosas obtingué el premi d'interpretació per al seu treball en La dona en sa vella casa. Poc després, Passacaglia va guanyar una altra distinció important en el concurs de Colònia. Amb aquesta notable carta de presentació, la companyia va aconseguir atraure l'atenció dels programadors europeus. A partir d'aquest moment, les gires internacionals serien una constant en la vida de la companyia.. En una de les estades a França van veure Viatge en mosaic, una coreografia d'Alex Witzman Anaya pensada per al públic infantil. Els va seduir l'obra i van convèncer el coreògraf perquè la tornés a muntar amb ells. Van descobrir així una nova línia d'actuació, que els permetia garantir la formació d'un futur públic de dansa. No deixarien de treballar-hi.

Artesania en dansa, companyia professional, i Festival Iberoamericà de coreografia Òscar López 1980-1985

Simultàniament, es van presentar amb Lydia Azzopardi i la seva coreografia Zebra al Grec 81 . Van repetir l'experiència al Grec 82, aquesta vegada amb Cesc Gelabert i la coreografia Valeri Cor de Lleó. Anaven llançats. Se'ls començava a tenir en compte. Prenien part a les campanyes «Dansa a Catalunya» i als festivals internacionals de Santander, Valladolid, Olite i Dansa València. En aquesta època, al BC.B tothom feia de tot, el funcionament intern era artesania pura. Es vencia l'aclaparadora precarietat de mitjans amb l'esforç personal dels qui s'hi implicaven. I continuaven rebent classes, ara de mestres com Haydée Caycho. Era, de fet, una escola de formació contínua... i accelerada. El 1983 va marcar un punt d'inflexió. La confiança de les institucions i el suport de les administracions van propiciar que el BC.B es consolidés com a companyia professional. D'aquesta manera, es va organitzar una formació estable que va passar a tenir una direcció col•legiada, es van millorar les condicions de treball i les representacions van assolir més repercussió. Al festival de Sitges la companyia va estrenar Evidència, del nord-americà David Vaughn, una obra atrevida i polèmica situada en l'àmbit de la dansa-teatre. Poc després, van travessar l'Atlàntic per primera vegada i es van presentar a Nova York, Mèxic i Veneçuela. S'iniciava, així, un altre capítol important en la trajectòria del BC.B, el de les gires americanes. Després van estrenar a l'Argentina, a Xile, al Perú i a l'Equador. Mentrestant, a Barcelona dinamitzaven el «Projecte Estable de Dansa», un intent d'associar diverses companyies, coordinant iniciatives i compartint recursos i infrastructures. El 1986 van presentar al Saló del Tinell un treball conjunt insòlit, Cal.ligrama. Amb la col•laboració d'Ovidi Montllor, van posar en escena poemes de Salvat Papasseit musicats per Toti Soler i Artur Palaudaries, amb coreografia de Dinora Valdivia. I aquell mateix any van presentar Blau i blanc, amb música de Carles Santos, escenografia de Ramon Ivars i coreografia d'Amèlia Boluda. Simultàniament, es van mantenir atents a la formació i van rebre classes del nord-americà Carl Paris. Com a grup consolidat, a final d'any van celebrar dues fites importants, les primeres 1.000 representacions i els 10 anys d'existència del grup. Poc abans, havien mostrat les seves coreografies a Portugal i al Marroc. Es van haver d'acostumar al fet que els públics

internacionals els acollissin amb sorpresa. Tothom s'esperava que, venint de Barcelona, el BC.B els delectaria amb una exhibició de virtuosisme flamenc. EI Festival Óscar López ha estat una de les iniciatives més singulars i satisfactòries sorgides al si del BC.B gràcies a l'energia d'Anselm j. Garcia, ajudat per Joaquín Ramírez. L' Óscar va ser un excel•lent ballarí del BC.B. Tenia totes les qualitats per fer una carrera memorable en el món de la dansa. Però va morir als 22 anys. Els qui havien compartit amb ell gires, assajos i actuacions van decidir retre-li un homenatge particular posant el seu nom al festival que feia temps que volien organitzar. Després de participar en diversos festivals europeus, al BC.B volien muntar-ne un de propi. Un festival que estigués obert principalment a les companyies llatinoamericanes, que eren les que ho tenien mé difícil per ser considerades a Europa. En aquest moment, del festival, ja se n'han fet nou edicions. La primera va tenir lloc l'any 1985 al Saló del Tinell de Barcelona, amb la voluntat de crear un festival coreogràfic que pretenia valorar la imaginació més que no pas la tècnica. EI va guanyar, amb molta diferència, el grup Danza Hoy, de Caracas, amb Selva. EI 1986, altre cop al Tinell, els guanyadors van ser el grup de la Universitat de Costa Rica, que van destacar per la seva calidesa i alegria. EI tercer festival se celebrà al Berlín Centre i el va guanyar la madrilenya Blanca Calvo, encara que també hi van destacar Maria Rovira, de Trànsit, amb Funcions complexes, i Óscar Molina per la seva actuació a La violetera. En la quarta edició, que va tenir lloc a l'Institut del Teatre de Barcelona, es van emportar el premi els peruans del grup Integro, tot un descobriment de la dansa llatina d'avantguarda. També hi van tenir una actuació destacada els mexicans de Cuerpo Mutable. El Mercat de les Flors va acollir el cinquè festival, que guanyà, amb autoritat, un grup mixt de peruans i paraguaians, Unterweg. Tanmateix, la nota refrescant i humorística va anar a càrrec del colombià Jaramillo. La sisena edició fou la primera que se celebrà en terres de l'Amèrica Llatina, al Teatro Nacional mariscal Sucre, a Quito, Equador. En aquesta ocasió el guanyador va ser el mexicà Delgado. La setena edició torna a celebrar-se a Barcelona, al Poble Espanyol, a l'aire lliure. Els brasilers Endança es van endur el premi, però també van destacar Avelina Argüelles, Toni Mira i Álvaro de la Peña. La vuitena convocatòria va tenir lloc a Guadalajara, Mèxic. En aquesta ocasió va perdre caràcter de concurs, però per primera vegada les companyies van poder presentar una obra sencera i no solament un fragment. L'any 1993 va celebrar-se l'última edició, la novena. Tornava a ser una mostra no competitiva d'espectacles sencers. En nou anys, el festival Óscar López ha convocat més de mil ballarins i ha presentat prop de dues-centes coreografies.

10 anys d'existència, la creació del Berlín Centre i nous reptes 1986-1990

El 1986 van presentar al Saló del Tinell un treball conjunt insòlit, Cal•ligrama. Amb la col•laboració d'Ovidi Montllor, van posar en escena poemes de Salvat Papasseit musicats per Toti Soler i Artur Palaudaries, amb coreografia de Dinora Valdivia. I aquell mateix any van presentar Blau i blanc, amb música de Carles Santos, escenografia de Ramon Ivars i coreografia d'Amèlia Boluda. Simultàniament, es van mantenir atents a la formació i van rebre classes del nord-americà Carl Paris. Com a grup consolidat, a final d'any van celebrar dues fites importants, les primeres 1.000 presentacions i els 10 anys d'existència del grup. Poc abans, havien mostrat les seves coreografies a Portugal i al Marroc. Es van haver d'acostumar al fet que els públics internacionals els acollissin amb sorpresa. Tothom s'esperava que, venint de Barcelona, el BC.B els delectaria amb una exhibició de virtuosisme flamenc. L'any 1986, coincidint amb el desè aniversari de la companyia, el BC.B va estrenar nova seu. EI petit local de Gràcia on treballaven ja no podia encabir la ingent activitat del grup. Així doncs, la companyia va traslladar-se a un espai de Sants que oferia prop de 1.000 m2 aptes per a la dansa, situat, prop del carrer Berlín i de la plaça del Centre. El van batejar com a Berlín Centre. Aquestes instal•lacions van tenir una gran significació tant per a la companyia com per a la dansa que es feia a Barcelona. El lloc aviat es va configurar com un espai de dansa obert a altres companyies i altres activitats, on es podien presentar espectacles de petit format comptant amb un equipament bàsic però força complet. A més de servir com a centre d'assaig i punt de trobada de la gent de dansa, hi va haver la intenció d'aprofitar-lo també per a l'explotació comercial com a cafè teatre. Van faltar els permisos. En tot cas, el Berlín Centre es va convertir en un focus dinàmic obert a tot tipus d'activitats relacionades amb la dansa. S'hi impartien classes, servia de local d'assaig, s'hi feien audicions, s'hi gravaven vídeos... A més del BC.B, va treballar-hi gent de teatre i de dansa, com Lindsay Kemp, Philobulus, Carl Paris, Adriana Urdaneta, Bàrbara Kasprowicz, Víctor Ullate, Juan Sánchez, Carmen Roche o María de Àvila. Fins i tot, en un període en què hi havia obres a l'Institut del Teatre, s'hi van arribar a impartir cursos oficials de l'Escola Superior de Dansa i Coreografia. L'aventura del Berlín Centre, la casa més genuïna del BC.B, es va acabar l'any 1994 per problemes, com sempre, de caire econòmic. Com La Fàbrica, Bugé, Àrea o La Caldera, el Berlín Centre havia estat una mena d'embrió de centre coreogràfic. L'any 1987 el BC.B es va proposar de fer un nou salt endavant. Ja no calia demostrar a ningú que es tractava d'una companyia sòlida i professionalitzadora, capaç de transitar amb garanties pel món de la dansa contemporània, però persistia la voluntat de posar el llistó cada cop més amunt. Per això, van decidir crear el seu primer espectacle sencer: Perfectament pedra. En la gestació de l'espectacle hi van participar, d'igual a igual, quatre músics del grup Koniec -Joan Saura, Xavier Maristany, Josep Palomas i Quicu Samsó- i quatre coreògrafs del BC.B –Dinora Valdivia, Amèlia Boluda, Toni Mira i Antonio Iglesias. Es tractava d'un treball d'investigació conjunta sense idees preestablertes. Tot alhora, músics i coreògrafs, n'eren els responsables. Es va estrenar a la sala Adrià Gual de l'Institut del teatre de Barcelona, amb els músics actuant en directe. Es va moure amb èxit per Europa i L'Amèrica llatina. El 1988, Amèlia Boluda va assumir la direcció artística de la companyia, i Joaquim Ramírez, l`àrea de producció. Un any després el BC.B va presentar Quomix a Brasília, dins del marc del Festival Internacional de las Artes, i al Festival Internacional de La Habana, convidats per Alicia Alonso. Tornaven a fer front a un repte ambiciós, a un projecte global i multidisciplinari. L'espectacle el va coproduir el Mercat de les Flors i hi van prendre part nou artistes: els pintors Ana Juan i Guillem Cifré,

els músics Joan Saura, Pau Riba i Xavier Maristany, i els coreògrafs Òscar Molina, Blanca Calvo, Rosa Romero i Amèlia Boluda. Tres llenguatges diferents s'acoblaven per donar cos a una mateixa proposta creativa. D'altra banda, en aquest període va continuar posant-se de manifest una altra de les característiques més pròpies de la formació al llarg de la seva història, la renovació constant dels seus membres. El BC.B ha sabut mantenir-se com a entitat fixa, però sempre ha tingut les portes obertes per integrar les noves energies dels més joves. Ha servit d'escola i de punt de partida per a diverses generacions de ballarins. La seva obra és patrimoni col•lectiu.

Maduresa Fèrtil 1991-1997

El 1991 va prendre forma una proposta agosarada: Fetitxe. Seguint una idea del músic Xavier Maristany i coreografia d'Amèlia Boluda, es va crear un complex sòl sonor, sobre el qual els ballarins, en actuar-hi al damunt, accionaven ells mateixos la música. La feien sonar amb els moviments del seu cos. Representant aquesta obra singular, el BC.B va viure la seva particular odissea olímpica. A remolc de Barcelona'92, li van ploure actuacions pertot arreu. Va viure aleshores els seus anys més agitats. Simultàniament continuaven rebent classes de mestres, entre els quals destacava Enric Castán. El 1993 estrena Frida, un homenatge personal a la figura de la pintora mexicana Frida Kahlo. La música s'inspirava en les desafinades bandes de carrer mexicanes i la coreografia s'estrenà amb l'actuació en directe de L'Orquestra Simfònica Juvenil de Costa Rica al Festival de las Artes de San José. Xavier Maristany i Amèlia Boluda eren els responsables de la música i la coreografia, respectivament. L'any 1994, el coreògraf Joan Purtí va muntar Murs a propòsit d'un poema de Kavafis. Un any després es va reposar l'infantil Viatge en mosaic, com a record al desaparegut Alex Witzman. El 1996 s'imposà commemorar els vints anys d'existència del BC.B. Ajustant-se al, que ha estat la seva trajectòria, es va optar per fer una reconstrucció que aplegava, reinterpretant-les, algunes de les millors coreografies. S'estrenà Calidoscopi a l'Espai de dansa i música de la Generalitat de Catalunya, una obra en què ballarins del tot nous ballen fragments del que ja s'havia ballat. Aquesta mostra panoràmica del repertori va posar de manifest una de les principals virtuts de la companyia, la diversitat. La celebració es va complementar amb la inauguració d'Isòbara, una exposició retrospectiva realitzada pel pintor i escenògraf José Menchero que es va presentar al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona el 1997. Joan Brossa va fer el cartell per a les celebracions del 20è aniversari de la companyia i per a la portada del llibre que Columna Edicions va editar per a la ocasió i que Amèlia Boluda va dedicar: " A tots els que, al llarg del temps, han fet possible aquesta aventura". EI Ballet Contemporani de Barcelona va fer vint anys. Calia fer memòria.

Del llibre BCB 1977-1997 Textos a cura de Jordi Ambròs i Amèlia Boluda

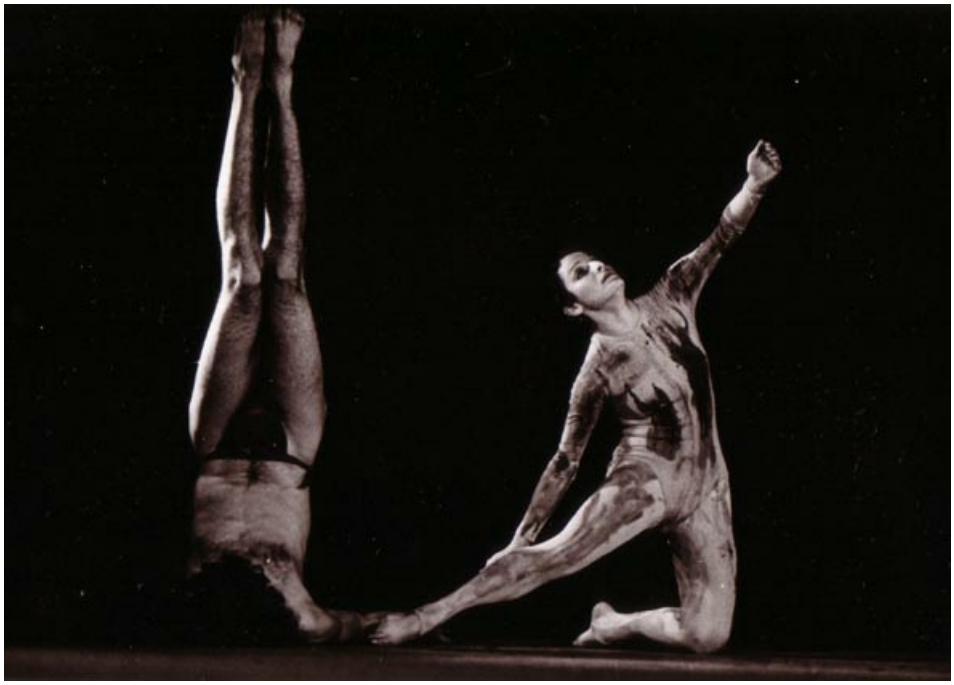

Andrómaca Temporal (1977)

Bases (1977)

Fetitxe (1991)

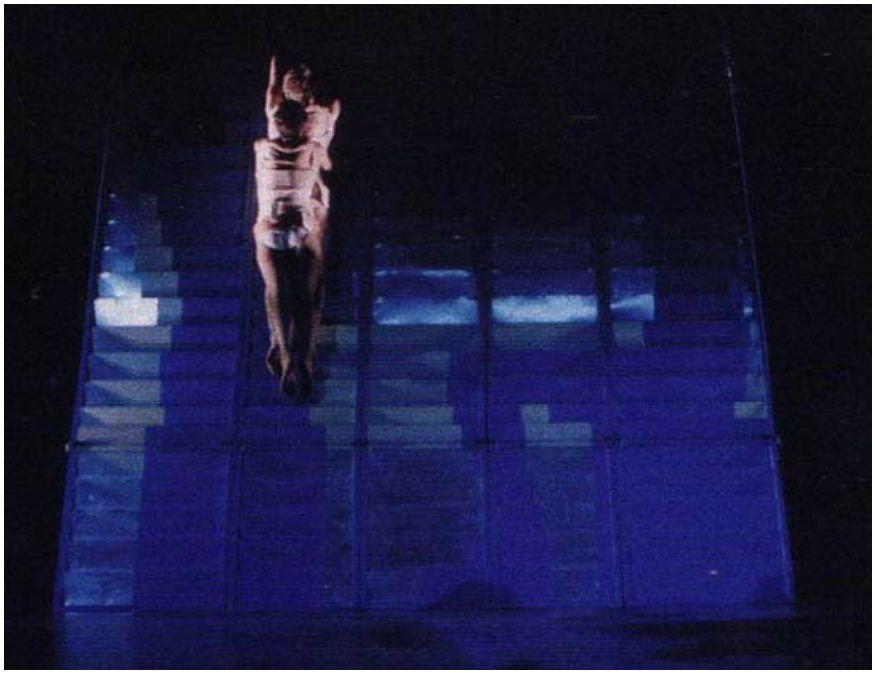

Blau i blanc (1986)

Passacaglia (1980)

Divertimento (1984)

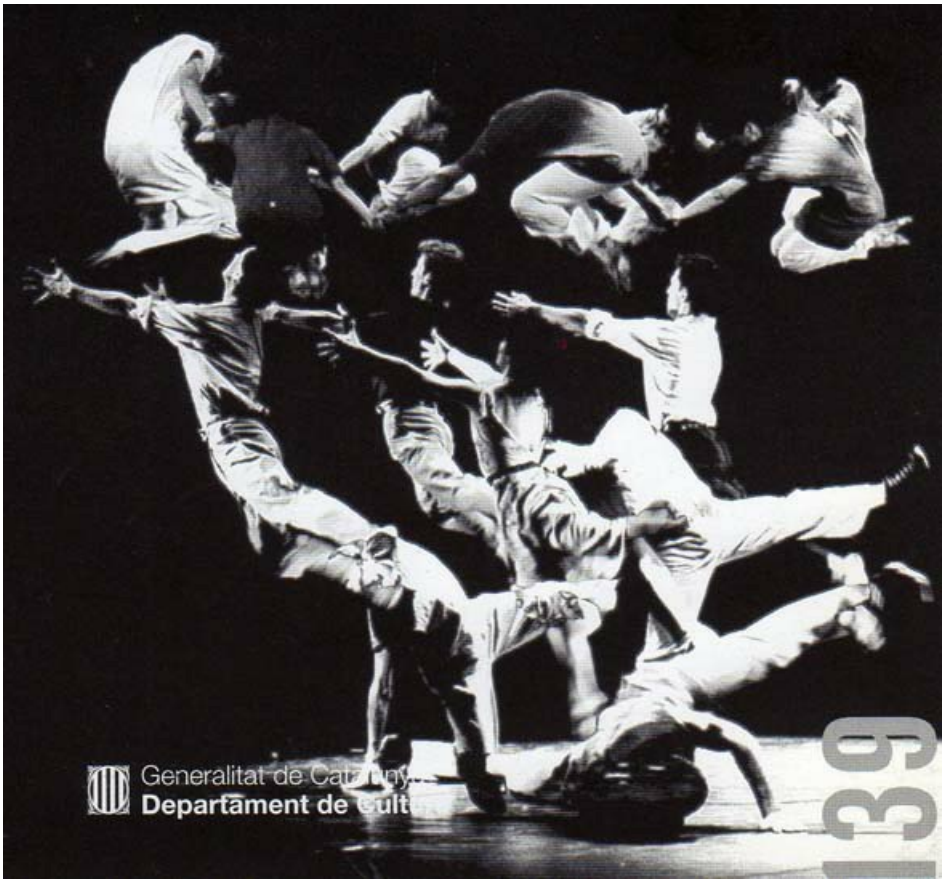

Calidoscopi (1996)

liquidMaps

http://liquidmaps.org